

Posudek diplomové práce

Název práce: **Das Bild von Tod, Sterben und Trauer in der neuzeitlichen deutschsprachigen Literatur für Kinder und Jugendliche am Beispiel ausgewählter Bilderbücher**

Autor práce: Bc. Kateřina Vorlová

Vedoucí práce: Mgr. Eva Markvartová, Ph.D.

Oponentka: Ph.Dr. Tamara Bučková, Ph.D.

Předložená diplomová práce (74 stran) splňuje požadovaný rozsah a obsahuje všechny požadované náležitosti. Je psána německy, obsahuje úvod, pět stěžejních částí, závěr, barevné přílohy a seznam použité literatury a dalších informačních zdrojů.

K jednotlivým částem:

Kateřina Vorlová se ve své diplomové práci věnuje v naší společnosti stále ještě značně tabuizovaným tématům – smrti, umírání a zármutku. Úvodní kapitola zkoumá vývoj lidských postojů ke smrti, a to jak kolektivních, tak individuálních. Zaměřuje se na pojetí smrti v různých kulturách a snaží se objasnit způsob, jakým lidstvo v minulosti reagovalo na setkání s ní. Za tím účelem představuje a interpretuje řadu rituálů a představ o smrti pocházejících z různých dob a kultur. Druhá část práce nastiňuje problematiku smrti v různých literárních dílech, přibližuje formát obrázkové knihy a její parametry. S ohledem na zaměření práce by neškodilo věnovat ještě více pozornosti literatuře pro děti a mládež – v kapitole Literatur und Tod jsou díla z této oblasti zmiňována spíše okrajově a u některých děl ve výčtu navíc chybí autor, což je pro čtenáře poněkud matoucí. Zásadní část práce tvoří kapitola o obrázkových knihách. Diplomantka se v ní zabývá vztahem jazyka a obrazu a jejich funkcemi, dějinami obrázkové knihy a tématem smrti. Následuje přehled vybraných německy psaných obrázkových knih, které jsou rozděleny a porovnány na základě obsahu do různých kategorií. Všechny prezentované příběhy přitom srozumitelnou formou zpracovávají téma ztráty milované bytosti (lidské i zvířecí) a zármutku. Podle diplomantky spojuje vybrané obrázkové knihy jejich základní téma – podpora rodičů a dětí při ztrátě milované osoby a podání pomocné ruky při řešení těchto obtížných situací. Protagonisté přibližují každodenní radosti a strasti svého života

a dávají najevo, že smrt není negací života, ale spíše jeho neoddelitelnou součástí a podmínkou. V některých knihách se dokonce naznačuje, že může být možností individuální proměny do života nového. V závěru práce jsou nastíněny možné odpovědi na otázky z úvodu a popsány různé reakce dětí na smrt a jejich představy o tom, co po překročení prahu přichází. Diplomová práce Kateřiny Vorlové ukazuje, jak důležité je usilovat o dosažení vědomého a zodpovědného postoje ke smrti.

Předložený text odpovídá požadavkům odborného stylu. Práce má přehledový charakter, velmi oceňuji její široký záběr a množství prostudované literatury. I když diplomantka při analýze operuje spíše se základními pojmy na rovině konkrétních příkladů, prokázala, že dokáže dílčí poznatky zobecnit a umí pracovat s velkým množstvím pramenů. Vybrané knihy klasifikuje podle logických kritérií, přičemž používá obecnější kategorie (realistické obrázkové knihy, fantastické obrázkové knihy, obrázkové knihy o zvířatech), nebo si vypomáhá tematickým členěním dle jejich obsahu (náboženství, filozofie apod.). Dílčí poznatky a názory shrnuje a navzájem porovnává, důsledně přitom odlišuje myšlenky vlastní od převzatých.

Výhrady mám k formální úpravě práce. Přílohy se uvádějí až na samém konci na nečíslovaných stránkách nebo se číslují zvlášť arabskými číslicemi (diplomantka je očíslovala jako součást hlavního textu a zařadila nestandardně před seznam použité literatury – zřejmě došlo k nedorozumění při poslední konzultaci po telefonu). V práci rovněž chybí zdroje obrázků.

Text je psán velmi slušnou němčinou. Gramatické chyby a překlepy se v textu vyskytují spíše ojediněle. Autorka pečlivě zapracovala většinu připomínek, což se velmi pozitivně projevilo na kvalitě odevzdaného textu. Ke zpracování tématu přistupovala neobyčejně zodpovědně a systematicky, spolehlivě plnila časový harmonogram, pracovala velmi samostatně a pravidelně konzultovala návrhy s vedoucí práce. Na konzultace chodila připravená, s cílenými dotazy a podklady k diskusi.

Vzhledem k výše uvedenému hodnocení práci doporučuji k obhajobě.

Otázky, náměty k rozpravě:

1. Mohla byste stručně shrnout, jaké návody nabízejí Vámi analyzované knihy rodičům příp. dětem, aby se co nejlépe vyrovnali se strachem ze smrti, či přímo se smrtí blízké osoby a zármutkem?
2. Ve své práci okrajově zmiňujete tance smrti. Znáte nějaká konkrétní výtvarná a literární zpracování tohoto tématu v německé jazykové oblasti nebo u nás?

V Praze, dne 9. 5. 2023

(Mgr. Eva Markvartová, Ph.D.)